

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CENTRU
MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Judecătoria CHIȘINĂU, (sediul Centru), MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 73, tel. 022-27-27-40

mun. Chișinău
str. A. Lăpușeanu nr. 28
Curtea Constituțională a RM

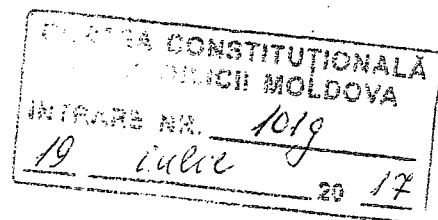
Judecătoria Chișinău, sediul Centru, expediază în adresa DVS încheierea
sub nr. 3-1842/2016 din 28.04.2017 pentru cunoștință.

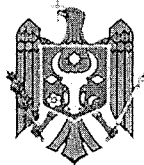
Anexă:

- încheierea din 28.04.2017 pe 5 file,
- anexă: sesizarea Curții Constituționale pe 17 file,
- cerere de chemare în judecată pe 8 file

Grefier:

Guțu Larisa

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax: (+ 373 22) 21 87 84
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax: (+373 22) 21 87 84
e-mail: info@csj.md

207 B

7 iulie 2017 № 4/1-507/17

**Judecătoria Chișinău (sediul Centru),
mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, nr. 73**

Având în vedere faptul că instanța de contencios constituțional a reținut, la punctul 107 din Hotărîrea nr. 2 din 9 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate, că **sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale** de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, Vă restituim Încheierea nr. 3-1842/2016, cu materialele anexate, pentru a sesiza Dumneavoastră Curtea Constituțională.

Cu stimă,
Teodor Papuc,
Șef-adjunct al Secretariatului Curții Supreme de Justiție

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL CENTRU	
Intrare Nr.	05-3-24864
" 10 "	07 2017

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CENTRU
MUNICIPAL CHIȘINĂU

Judecătoria-CHIȘINĂU,(sediul-Centru),MD-2001, mun.Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 73,tel. 022-27-27-40

Curtea Supremă de Justiție

Sacția scrisori și audiență - 1

Nr. de intrare 4/3-507/17

07 / 07 / 2017

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, expediază în adresa DVS încheierea
sub nr. 3-1842/2016 din 28.04.2017 pentru cunoștință.

mun. Chișinău

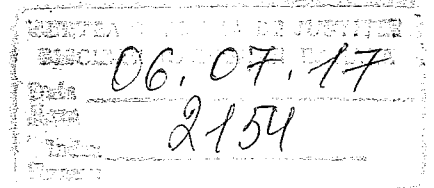
str.Kogîlniceanu nr.70

Curtea Supremă de Justiție

Anexă:

- încheierea din 28 .04.2017 pe 5 file,
- anexă: sesizarea Curții Constituționale pe 17 file,
- cerere de chemare în judecată pe 8file

Grefier:

Guțu Larisa

ÎNCHEIERE
În numele Legii

28 aprilie 2017

municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

președintele ședinței, judecător

Badan-Melnic Eleonora

grefier

Milicenco Ștefan

examinând în ședință publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de chemare în judecată depusă de către Malai Alexandra împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica, intervenient accesoriu asociația obștească „Centrul de asistență juridică pentru persoane cu dizabilități“, privind anularea răspunsurilor, obligarea de includere în stagiul de cotizare a perioadelor de îngrijire a copilului cu dizabilitate severă și de recalculare a pensiei,

c o n s t a t ă :

1. Malai Alexandra, cu domiciliul în municipiul Chișinău, strada Botanica Veche nr. 6, ap. 22, s-a adresat la 25 noiembrie 2016 în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu sediul în municipiul Chișinău, strada Gh. Tudor nr. 3, și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica, cu sediul în municipiul Chișinău, strada Burebista nr. 108, intervenient accesoriu asociația obștească „Centrul de asistență juridică pentru persoane cu dizabilități“, cu sediul în municipiul Chișinău, strada A. Pușkin nr. 16, of. 5, privind anularea Răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. II-03/05-8773 din 26 octombrie 2016 ca fiind ilegal; anularea Răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica nr. X-01/09-6921 din 14 septembrie 2016 ca fiind ilegal; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica de a include în stagiul de cotizare al reclamantului perioadele de îngrijire a fiicei cu dizabilitate severă, Malai Tatiana, de 18 august 1982 – 31 decembrie 1998 și 1 ianuarie 1999 – 24 mai 2016; și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica de a recalcula pensia pentru limita de vârstă a reclamantului, ținând cont de perioadele 18 august 1982 – 31 decembrie 1998 și 1 ianuarie 1999 – 24 mai 2016 ca fiind părți componente ale stagiului de cotizare (perioade asimilate stagiului de cotizare).

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 25 mai a împlinit vârsta de pensionare de 57 de ani, fapt care servește drept temei pentru stabilirea și plata pensiei pentru limita de vârstă, din care motiv la 31 mai 2016 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Botanica, depunând setul de acte necesare pentru calcularea pensiei.
3. Reclamantul a invocat că începând cu 18 august 1982 până în prezent, a îngrijit fiica cu dizabilitate mentală severă de la naștere, iar începând cu 8 mai 1984 până în prezent, a îngrijit fiul cu dizabilitate mentală severă de la naștere, astfel încât, alături de carnetele sale de muncă, a prezentat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica și actele care confirmă că cei doi copii pe care i-a îngrijit, suferă de dizabilitate severă din copilărie, pentru ca perioadele de îngrijire a acestora să fie incluse în stagiul său de cotizare și să fie luate în considerare la calcularea pensiei. Fiindu-i stabilită pensia în sumă de 686, 01 lei, reclamantul a considerat că, quantumul pensiei ce trebuia să-i revină conform legii a fost diminuat semnificativ, fiindcă în stagiul său de cotizare nu a fost inclusă perioada de îngrijire a copiilor săi cu dizabilități mentale severe și la 5 august 2016 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Botanica cu o cerere privind recalcularea pensiei pentru limita de vârstă, indicând, *inter alia*, că prevederile art. 5 și art. 50 alin. (1) lit. d) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, începând cu 1 ianuarie 1999 în stagiul de cotizare nu se mai include perioada de îngrijire a copilului cu dizabilități până la 16 ani sau a persoanei cu gradul I de invaliditate, sunt contrare Constituției și nu trebuie să fie aplicate.
4. Reclamantul a susținut că la 15 august 2016 Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Botanica a informat-o că pensia a fost calculată corect, reieșind din stagiul total realizat, din care considerent la 13 septembrie 2016 s-a adresat autorității date cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat includerea în stagiul său de cotizare a perioadelor de îngrijire a fiicei cu dizabilitate severă între 18 august 1982 - 31 decembrie 1998 și 1 ianuarie 1999 - 24 mai 2016 și recalcularea pensiei pentru limita de vârstă, ținând cont de perioadele respective, cererea dată fiind readresată la 15 septembrie 2016 către Casa Națională de Asigurări Sociale, care refuzat să satisfacă solicitările date.
5. Prin cererea formulată în cadrul ședinței de judecată din 26 aprilie 2016 de către Malai Alexandra, pe care a susținut-o și avocatul acestuia, s-a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (2) lit. g), art. 5 alin. (3) și art. 50 alin. (1) lit. d) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, în părțile evidențiate *infra*:
 - art. 5 alin. (2) lit. g) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt*

perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d) și e) până la 1 ianuarie 1999;

- art. 5 alin. (3) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: ***Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin. (2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit. a1), b), d) și f);***
 - art. 50 alin. (1) lit. d) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *În afară de perioadele specificate la art. 5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități până la 1 ianuarie 1999: îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani.*
6. În acest context, reclamantul consideră că normele date contravin art. 4, 7, 8 alin. (1), 16, 47, 50 alin. (3), 51 alin. (1) și 54 din Constituție.
 7. Reprezentantul pârâților - Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Botanica, în ședința de judecată, a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. Acesta a indicat că problema abordată nu ține de competența Curții Constituționale.
 8. Reprezentantul intervenientului accesoriu - asociația obștească „Centrul de asistență juridică pentru persoane cu dizabilități“, în ședința de judecată, a solicitat admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
 9. Analizând solicitarea formulată de către reclamant privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța o admite, din considerentele arătate *infra*.
 10. Potrivit art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, *Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.*
 11. Conform art. 121 alin. (1) Cod de procedură civilă, *Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.*
 12. În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: 82. *Judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către*

una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

13. Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarele norme în părțile evidențiate infra:

- art. 5 alin. (2) lit. g) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d) și e) pînă la 1 ianuarie 1999;*
- art. 5 alin. (3) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin. (2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit. a1), b), d) și f);*
- art. 50 alin. (1) lit. d) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *În afară de perioadele specificate la art. 5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999: îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani.*

14. Totodată, instanța constată că reclamantul consideră că normele date contravin art. 4, 7, 8 alin. (1), 16, 47, 50 alin. (3), 51 alin. (1) și 54 din Constituție.

15. În acest context, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

16. Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că normele vizate de către reclamant constituie obiect al controlului de constituționalitate.

17. De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reclamant, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

18. Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra

conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța admite solicitarea reprezentantului reclamantului și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor enunțate, dispunând totodată și în sensul suspendării procesului civil în prezenta cauză.

19. În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e :

Se admite cererea reclamantului de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a următoarele norme în părțile evidențiate *infra*:

- art. 5 alin. (2) lit. g) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d) și e) pînă la 1 ianuarie 1999;*

- art. 5 alin. (3) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin. (2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit. a1), b), d) și f);*

- art. 50 alin. (1) lit. d) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii: *În afară de perioadele specificate la art. 5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999: îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vîrsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vîrsta de 75 de ani.*

Se suspendă procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de către Malai Alexandra împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Botanica, intervenient accesoriu asociația obștească „Centrul de asistență juridică pentru persoane cu dizabilități“, privind anularea răspunsurilor, obligarea de includere în stagiul de cotizare a perioadelor de îngrijire a copilului cu dizabilitate severă și de recalculare a pensiei.

Se remite Curții Supreme de Justiție prezenta Încheiere, copia cererii de chemare în judecată și copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi transmisă spre examinare Curții Constituționale conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

BADAN-MELNIC Eleonora

Copia corespunde cu originalul

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

**SEIZARE PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)
și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume - Malai

2. Prenume - Alexandra

3. Funcția – pensionară, reclamanta

4. Adresa – mun. Chișinău, str. Botanica Veche nr. 6, apart. nr. 22

5. Tel. – 06 11 84 112

6. Numele și prenumele reprezentantului – Stajila Elena (în baza Procurii din 25 aprilie 2017, anexată la prezenta sesizare)

7. Ocupația reprezentantului – jurista în Asociația Obștească Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități.

8. Adresa reprezentantului – mun. Chișinău, str. Pușkin 16, of. 5

9. Tel. - 079989098

10. Fax - 022-28-70-90

11. -----

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Exercițarea controlului constituționalității prevederilor art. 5 alin. (2) lit. g), art. 5 alin. (3) și art. 50 alin. (1) lit. d) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (în părțile evidențiate mai jos), prin prisma art. 4, art. 7, art. 8 alin. (1), art. 16, art. 47, art. 50 alin. (3), art. 51 alin. (1) și art. 54 din Constituție.

Articolul 5 alin. (2) lit. g) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii:

„ Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:

g) perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art.50 alin.(1) lit.d) și e) pînă la 1 ianuarie 1999.”

Articolul 5 alin. (3) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii:

„ (3) Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin.(2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit.a¹), b), d) și f).” – norma introdusă prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial 478-490/964, 30.12.2016).

Articolul 50 alin. (1) lit. d) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii:

„ (1) În afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999:

d) îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vîrsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vîrsta de 75 de ani.”

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. La data de 25 noiembrie 2016 reclamanta Malai Alexandra a înaintat o acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica privind anularea actului administrativ, includerea în stagiul de cotizare a perioadelor de îngrijire a copilului cu dizabilitate severă între 18.08.1982 – 31.12.1998 și 01.01.1999 – 24.05.2016, și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă în modul corespunzător.

În motivarea acțiunii reclamanta a susținut că începând cu 18.08.1982, inclusiv și în prezent, dumneaei a îngrijit fiica cu dizabilitate mentală severă de la naștere, iar, începând cu 08.05.1984 a îngrijit și de fiul cu dizabilitate mentală severă de la naștere. Întrucât din cauza gravității suferințelor, care au determinat dizabilitatea, cei doi copii necesitau o grijă permanentă de către o persoană adultă, reclamanta a fost nevoită să renunțe la muncă pentru a dedica tot timpul său pentru îngrijirea celor doi copii cu dizabilități.

Însă, când a atins vârsta de pensionare, reclamanta a aflat că perioadele de îngrijire a copiilor ei cu dizabilități începând cu 01.01.1999 nu au fost incluse în stagiul ei de cotizare și, respectiv, nu au fost luate în considerare la calcularea pensiei, deoarece la data de 01.01.1999 a intrat în vigoare Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, conform căroră începând cu 01.01.1999 în stagiul de cotizare nu se mai include perioada de îngrijire a copilului cu dizabilități până la 16 ani sau persoanei cu gr. I de invaliditate.

Nefiind de acord cu modul de calculare a pensiei pentru limită de vârstă, *considerând că prevederile art. 5 și art. 50 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat sunt contrare Constituției RM*, reclamanta a înaintat o acțiune în instanța de judecată.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. În opinia noastră, prevederile art. 5 alin. (2) lit. g) – sintagma „pînă la 1 ianuarie 1999”, art. 5 alin. (3) – și art. 50 alin. (1) – sintagma „pînă la 1 ianuarie 1999” din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii sunt neconstituționale, care încalcă grav dreptul fundamental al reclamantei la un trai decent și la o protecție socială echitabilă și nediscriminatorie din partea statului, garantat de art. 47 coroborat cu art. 16 din Constituție.

Totodată, prevederile contestate prin prezenta sesizare încalcă grav angajamentele asumate de Republica Moldova prin ratificarea Declarației Universale a Drepturilor Omului din 10.12.1948 și Pactului Internațional privind drepturile sociale, economice și culturale din 1966.

Prin urmare, solicităm respectuos Onoratei Curți verificarea constituționalității acestor norme prin prisma art. art. 4, art. 7, art. 8 alin. (1), art. 16, art. 47, art. 50 alin. (3), art. 51 alin. (1) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

LEGISLAȚIE PERTINENTĂ

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernămînt a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

[...]

Articolul 16

Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

(3) **Statul acordă** alocațiile necesare pentru copii și **ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori handicapați**. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

[...]

Articolul 51

Protecția persoanelor handicapate

(1) Persoanele handicapate *beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți*. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială.

[...]

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova **nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului**.

(2) **Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției**.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) **Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății**.

2. DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI din 10.12.1948

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10.12.1948. Republica Moldova a aderat la Declarația Universală a Drepturilor Omului prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990 (Buletin Oficial. 1990, nr. 008).

Articolul 17

Orice persoana are dreptul la proprietate, atit singura, cit si in asociatie cu altii.

Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 25

Orice om are dreptul la un nivel de trai care sa-i asigure sanatatea si bunastarea lui si familiei sale, cuprinzind hrana, imbracamintea, locuinta, ingrijirea medicala, precum si serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare in caz de somaj, boala, invaliditate, vaduvie, batrinete sau in celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenta, in urma unor imprejurari independente de vointa sa.

Mama si copilul au dreptul la ajutor si ocrotire deosebite. Toti copiii, fie ca sint nascuti in cadrul casatoriei sau in afara acesteia, se bucura aceeași protectie sociala.

3. PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE

Ratificat de RM prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990 (Buletin official. 1990, nr. 008).

Articolul 2

1. Fiecare stat parte la prezentul Pact, **se angajează să acționeze**, atât prin propriul său efort, cât și prin asistență și cooperare internațională, în special pe plan economic și tehnic, folosind la maximum resursele sale disponibile, **pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în prezentul Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.**
2. Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el **vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.**
(...)

Articolul 4

Statele părți la prezentul Pact recunosc că în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu prezentul Pact, **statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică.**

Articolul 5

1. **Nici o dispoziție din prezentul Pact nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, o grupare sau un individ vreun drept de a se deda la o activitate sau de a săvârși un act urmărind suprimarea drepturilor sau libertăților recunoscute în prezentul Pact ori limitări ale lor mai ample decât cele prevăzute în Pact.**
2. Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

Articolul 9

Statele părți la prezentul Pact **recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale.**

Articolul 11

Statele părți la prezentul Pact **recunosc dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență.** Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept și recunosc în acest scop importanța esențială a unei cooperări internaționale liber consimțite.

4. CONVENȚIA ONU PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Articolul 23

Respectul pentru cămin și familie

[...]

3. Statele Părți vor asigura copiilor cu dizabilități drepturi egale în viața de familie. În vederea exercitării acestor drepturi și pentru a preveni ascunderea, abandonarea, neglijarea și segregarea copiilor cu dizabilități, **Statele Părți se vor angaja să furnizeze din timp** informații complete, **servicii și asistență copiilor cu dizabilități și familiilor acestora.**

[...]

Articolul 28

Standarde de viață și de protecție socială adecvate

1. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru ele și familiile lor, inclusiv la alimentație, îmbrăcăminte și locuință adecvate și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai și vor lua măsurile adecvate pentru a proteja și promova exercitarea acestui drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate.

2. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la protecție socială și posibilitatea de a se bucura de acest drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate și vor lua măsurile adecvate pentru a proteja și promova respectarea acestui drept, inclusiv măsuri pentru:

[...]

(b) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în special al femeilor, fetelor și al persoanelor vârstnice cu dizabilități, la programe de protecție socială și de diminuare a sărăciei;

(c) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități și al familiilor lor care trăiesc în sărăcie, la asistență financiară din partea statului, pentru cheltuieli legate de dizabilități, inclusiv formare, consiliere, asistență financiară și servicii de îngrijire temporară adecvate;

[...]

(e) A asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la programele de pensionare și la beneficiile aferente.

5. CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (ROMA, 04.11.1950)

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

Articolul 14

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Articolul 18

Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

Restricțiunile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

PROTOCOLUL ADIȚIONAL NR. 1 LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA
DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Articolul 1
Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

6. LEGEA 121 DIN 25.05.2012 CU PRIVIRE LA ASIGURAREA EGALITĂȚII

Articolul 1.
Scopul legii și domeniul de aplicare

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

[...]

Articolul 2.
Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse;

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

discriminare indirectă – orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sînt proporționale, adecvate și necesare;

discriminare prin asociere – orice faptă de discriminare săvîrșită împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor stipulate de prezenta lege, este asociată cu una sau mai multe persoane aparținînd unei astfel de categorii de persoane;

[...]

**Articolul 8. Interzicerea discriminării privind accesul
la serviciile și bunurile disponibile publicului**

Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la:

a) serviciile oferite de autoritățile publice;

[...]

c) serviciile de protecție socială;

7. LEGEA NR. 489 DIN 08.07.1999 PRIVIND SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE

Articolul 2. Garantarea și exercitarea dreptului la asigurări sociale

Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 3. Principiile organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale

Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare *sistem public*) se organizează și funcționează având ca principii de bază:

[...]

b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public – contribuabili și beneficiari – un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;

c) principiul solidarității sociale, inter și intragenerații, conform căruia participanții la sistemul public își asumă conștient și reciproc obligații și beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

[...]

8. LEGEA NR. 156 DIN 14.10.1998 PRIVIND SISTEMUL PUBLIC DE PENSII

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Articolul 1¹. Sistemul public de pensii

(1) Pensiile publice reprezintă toate categoriile de pensii, sub formă de drepturi bănești, ale căror stabilire și plată sînt garantate prin lege de către stat.

(2) Sistemul public de pensii se organizează și funcționează pe principiile sistemului public de asigurări sociale prevăzute la art.3 din Legea nr.489-XVI din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

[Art.1¹ introdus prin Legea nr.290 din 16.12.2016, în vigoare 01.01.2017]

Articolul 2. Dreptul la pensie

(1) Dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege.

ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Onorată Curte, prin prisma legislației pertinente sus expuse, considerăm că normele supuse controlului constituționalității sunt contrare principiilor fundamentale statuate de Constituție, întrucît înrăutățesc considerabil situația financiară a persoanelor, care din cauză că au îngrijit de o persoană/-e cu dizabilități severe nu au reușit să acumuleze stagiul de cotizare necesar pentru a beneficia de o pensie pentru limită de vîrstă în condiții echitabile și egale cu ceilalți.

Limitările introduse prin Legea nr. 156 din 14.10.1998 cu privire la sistemul public de pensii în art. 50 alin. (1) lit. d), și prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (prin care art. 5 din legea nr. 156/14.10.1998 a fost completat cu alin. (2) lit. g) și cu alin. (3)) nu corespund rigorilor art. 54 al Constituției, suprimând drepturile fundamentale ale acestor persoane la un trai decent și la asigurarea socială adecvată, echitabilă și nediscriminatorie din partea statului.

În conformitate cu art. 47 al Constituției RM, statul are obligația de a lua toate măsurile pentru ca **orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei lui**, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. **Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.**

În același timp, art. 4 din Constituție prevede: „(1) **Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.** (2) **Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.**”

Reieșind din prevederile art. 4 din Constituție, citate mai sus, conchidem că conținutul dreptului garantat de art. 47 din Constituție nu se limitează doar la sensul literal al textului acestui din urmă articol, ci și se completează în măsură corespunzătoare cu garanțiile și angajamentele asumate prin ratificarea tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului.

În acest context, sunt relevante următoarele constatări, standarde și garanții recunoscute la nivel internațional privind exercitarea dreptului la pensie.

Ratificând Pactul Internațional privind drepturile economice, sociale și culturale Republica Moldova a recunoscut dreptul, garantat de art. 9 din Pact, pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale. Conform art. 2 alin. 1 al acestui Pact, statele părți s-au angajat **ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.** Prin art. 11 din pact, Republica Moldova a recunoscut **dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență, asumându-și obligația de a lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept.**

Garanțiile similare se regăsesc și în prevederile art. 28 alin. 1 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Conform normei nominalizate, **Republica Moldova a recunoscut persoanelor cu dizabilități și familiilor lor dreptul la un standard adecvat de viață și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai și și-a asumat angajamentul să ia măsurile adecvate pentru a proteja și promova exercitarea acestui drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate.**

În acest context, este pertinentă Recomandarea Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale către autoritățile Republicii Moldova, potrivit căreia statul trebuie să asigure creșterea mărimii pensiilor astfel, încât pensia să permită beneficiarilor un standard de viață adecvat, iar ca prim pas cuantumul pensiei să fie adus la nivelul minimului de existență.

În pofida tuturor acestor prevederi și recomandări, **cadrul normativ existent și modificările legislative recente (contestat în cadrul prezentei sesizări) creează efectul invers – înrăutățirea continuă a condițiilor de existență a persoanelor pensionare, care au îngrijit de persoane cu dizabilități severe.**

Astfel, dacă prin Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, situația persoanelor, care au îngrijit persoanele cu dizabilități severe după 01.01.1999, s-a înrăutățit considerabil prin faptul că la calcularea pensiei lor pentru limită de vîrstă această perioadă nu se mai lua în calcul, *ulterior* prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare din 01.01.2017) situația acestor persoane s-a înrăutățit și mai mult. Or, conform modificărilor operate prin această lege, începînd cu 01.01.2017 la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă perioadele de îngrijire a persoanelor cu dizabilități severe realizate pînă la 01.01.1999 nu vor putea însuma în total mai mult de 8 ani.

Menționăm, că prevederile legislative, în privința cărora a fost invocată excepția de neconstituționalitate, au fost adoptate cu încălcarea gravă a prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, întrucât la adoptarea acestora au fost ignorate exigențele art. 5 din Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale. Conform alin. (1) al articolului 5, **„Nici o dispoziție din prezentul Pact nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, o grupare sau un individ vreun drept de a se deda la o activitate sau de a săvârși un act urmărind suprimarea drepturilor sau libertăților recunoscute în prezentul Pact ori limitări ale lor mai ample decât cele prevăzute în Pact.”**

Astfel, odată ce tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, interzice diminuarea drepturilor și garanțiilor recunoscute în temeiul acestui tratat sau a legii interne, orice măsură legislativă care are drept efect suprimarea ori diminuarea acestor drepturi va fi contrară Constituției, în temeiul art. 4 alin. (1) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative și art. 4 din Constituție.

Interdicția suprimării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este reglementată și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În accepțiunea Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la pensie poate fi privit prin prisma art. 1 al Protocolului opțional la CEDO. Așa, spre exemplu, în cauza Akdejeva v. Letonia (2007) Curtea Europeană a constatat încălcarea dreptului la proprietate, garantat de art. 1 din protocolul opțional la CEDO, cu referire la dreptul la pensie. În cauza Muller v. Austria, Curtea a statuat că **„pensia constituie un drept patrimonial, iar diminuarea acesteia s-ar echivala cu o expropriere.**”

Conform alin. (1) al art. 54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Potrivit alin. (2) din același articol, „Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.” Totodată, alin. (4) stabilește că **„Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.**”

Bazîndu-se pe prevederile citate mai sus, conchidem că limitările aduse prin prevederile supuse controlului constituționalității nu corespund rigorilor art. 54. Or, măsurile instituite prin normele contestate nu urmăresc scopul legitim prevăzut de alin. (3) al art. 54, iar restrîngerea respectivă este vădit neproporțională cu situația care a determinat-o, întrucît duce la diminuarea considerabilă a valorii pensiei, sau chiar la atingerea existenței acesteia.

În acest context este evident faptul, că neinclusiunea în stagiul de cotizare a perioadei de îngrijire a persoanei cu dizabilități severe constituie o măsură ce determină diminuarea considerabilă a mărimii pensiei pentru limită de vîrstă. Or, conform prevederilor art. 15 din Legea 156 din 14.10.1998, neacumularea stagiului necesar de cotizare are drept efect fie stabilirea pensiei incomplete (proporțional stagiului de cotizare calculat) fie stabilirea alocației sociale (în cazul neacumulării stagiului minim de cotizare de 15 ani).

Drept consecință, aplicarea normelor supuse controlului constituționalității determină creșterea gradul de sărăcie în rîndul persoanelor pensionare, care o perioadă din viața sa au dedicat pentru îngrijirea rudelor sau apropiaților cu dizabilități severe.

Prevederile legale contestate prin această sesizare, au generat discriminarea persoanelor, care au îngrijit membrii de familie cu dizabilități severe, în acces la o pensie deplină pentru limită de vîrstă.

În acest context, menționăm, că prevederile art. 5 și 50 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 au constituit obiectul unei plîngeri examinate de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Prin decizia nr. 030 din 13.02.2014 **Consiliul a constatat, că modificările operate prin art. 5 și art. 50 alin. (1) lit d) din Legea nr. 156/14.10.1998 reprezintă „discriminare prin asociere a persoanelor cu copiii lor cu dizabilități severe în realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă”, aceasta îmbracînd forma discriminării „prin asociere”** (decizia poate fi accesată pe http://www.egalitate.md/media/files/files/decizie_fin_conf_cauza_nr_030_catre_das_si_mmssf_2330661.pdf)

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. În baza argumentelor expuse solicităm Înaltei Curți recunoașterea neconstituționalității următoarelor prevederi:

Art. 5 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, **în partea evidențiată:**

„*Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:*

g) perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art.50 alin.(1) lit.d) și e) pînă la 1 ianuarie 1999.”

Articolul 5 alin. (3) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (întregul alineat):

„ **(3) Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin.(2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit.a¹), b), d) și f).**” – norma introdusă prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial 478-490/964, 30.12.2016).

Articolul 50 alin. (1) lit. d) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, **în partea evidențiată:**

„ (1) **În afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999:**

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17. Toate actele ce confirmă circumstanțele indicate în prezenta sesizare sunt anexate la materialele cauzei civile nr. 20-3-26869-05122016, aflate în gestiunea judecătoarei Badan-Melnic Eleonora, judecătoria în Judecătoria Chișinău sediu Centru.

Suplimentar, pentru a confirma împuternicirile reprezentantei autorului sesizării, anexăm următoarele acte:

- a) Procura eliberată doamnei Elena Stajila – jurista Asociației Obștești Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Disabilități (CAJPD)
- b) Copia legalizată a Ordinului nr. 05-P din 12.02.2016 privind angajarea juristei CAJPD dna Elena Stajila
- c) Copia legalizată a Extrasului din Registrul de Stat al Organizațiilor Necomerciale privind datele despre conducătorul organizației
- d) Copia legalizată a Certificatului de Înregistrare a organizației necomerciale A.O. CAJPD

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Municipiul Chișinău

26 aprilie 2017

Malai Alexandra, autorul sesizării

Elena Stajila, reprezentanta autorului sesizării